

Bosna i Hercegovina
 Federacija Bosne i Hercegovine
 HERCEGOVAČKO-NERETVANSKI KANTON
 V L A D A

Broj: 01-1-02-1560 /08
 Mostar, 24.07.2008

P R E D S J E D N I K
 Srećko Boras, s.r.

248

Na osnovu člana 16. stav 1. i člana 17. stav 2. Zakona o Vladi Hercegovačko-neretvanskog kantona ("Službene novine HNK", broj 3/07), razmatrajući Izvještaj o radu Narodne biblioteke HNK za 2007. godinu, Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona je na nastavku 16. sjednice, održanom 24.07.2008. godine, donijela:

O D L U K U

O USVAJANJU IZVJEŠTAJA O RADU NARODNE BIBLIOTEKE HERCEGOVAČKO- NERETVANSKOG KANTONA ZA 2007. GODINU

I

Usvaja se Izvještaj o radu Narodne biblioteke Hercegovačko-neretvanskog kantona za 2007. godinu.

II

Izvještaj iz tačke I Odluke čini sastavni dio ove Odluke.

III

Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Službenim novinama Hercegovačko-neretvanskog kantona“.

Bosna i Hercegovina
 Federacija Bosne i Hercegovine
 HERCEGOVAČKO-NERETVANSKI KANTON
 V L A D A

Broj: 01-1-02-1597/08
 Mostar, 24.07.2008

P R E D S J E D N I K
 Srećko Boras, s.r.

249

Na osnovu člana 16. stav 1. i člana 17. stav 2. Zakona o Vladi Hercegovačko-neretvanskog kantona ("Službene novine HNK", broj 3/07), razmatrajući Pedagoški standard i normativ za predškolski odgoj i obrazovanje, Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona je na nastavku 16. sjednice, održanom 24.07.2008. godine, donijela:

O D L U K U

O DAVANJU SAGLASNOSTI MINISTARSTVU OBRAZOVANJA, NAUKE, KULTURE I SPORTA NA PEDAGOŠKI STANDARD I NORMATIV ZA PREDŠKOLSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE U HNK

I

Daje se saglasnost Ministarstvu obrazovanja, nauke, kulture i sporta na Pedagoški standard i normativ za predškolski odgoj i obrazovanje u Hercegovačko-neretvanskom kantonu.

II

Pedagoški standard i normativ iz tačke I Odluke čini sastavni dio ove Odluke.

III

Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Službenim novinama Hercegovačko-neretvanskog kantona“.

Bosna i Hercegovina
 Federacija Bosne i Hercegovine
 HERCEGOVAČKO-NERETVANSKI KANTON
 V L A D A

Broj: 01-1-02-1562/08
 Mostar, 24.07.2008

P R E D S J E D N I K
 Srećko Boras, s.r.

Na osnovu člana 52. Okvirnog Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH, broj: 88/07.) Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta HNK, donosi

PEDAGOŠKI STANDARD I NORMATIV

za predškolski odgoj i obrazovanje

I. UVODNE NAPOMENE

1.1. Značaj predškolskog odgoja i obrazovanja

Predškolski odgoj i obrazovanje je prvi, poseban i specifičan stepen odgojno-obrazovnog sistema Hercegovačko-neretvanskog kantona koji obuhvata: odgoj, obrazovanje, prehranu, zdravstvenu i socijalnu zaštitu djece predškolske dobi.

Predškolski odgoj i obrazovanje je djelatnost od posebnog društvenog interesa, a ostvaruje se u predškolskim ustanovama.

Opći cilj predškolskog odgoja i obrazovanja je osigurati optimalne i jednake uslove kako bi svako dijete od rođenja do polaska u školu razvijalo i ostvarivalo svoje pune potencijale i sposobnosti kroz različite vidove kvalitetnog i profesionalnog predškolskog odgoja.

1.2. Uloga pedagoških standarda

Pedagoški standard i normativ (u daljem tekstu: Pedagoški standard) za predškolski odgoj i obrazovanje doprinose:

- sistemskom uređenju predškolskog odgoja i obrazovanja
- stvaranju jednakih uslova i mogućnosti za svu djecu kako bi se što uspješnije uključila u proces osnovnog obrazovanja i odgoja
- unapređivanju predškolskog rada u skladu sa razvojnim promjenama djece, promjenama u nauci, tehnologiji
- stvaranju inovacija i istraživačkih projekata
- stvaranju odgojne sredine koja unapređuje demokratske principe i praksu.

Pedagoški standard kao mjerilo za ujednačavanje i unapređivanje uslova rada zasnivaju se na stručno-naučnim spoznajama, mogućnostima i potrebama društva i mogu ostvariti svoje ciljeve samo ako ostanu otvoreni za inovacije i efikasnija rješenja.

II. OPĆA POLAZIŠTA STANDARDA

2.1. Definisane pojmove predškolskog odgoja i obrazovanja

U svojim polazištima pedagoški standard se oslanja na elemente naučnih spoznaja i društvenih opredjeljenja po kojima je:

1. Predškolski odgoj i obrazovanje integralni dio jedinstvenog sistema odgoja i obrazovanja. Njegove specifičnosti proizlaze iz osobnosti uzrasta i psihofizičkog razvoja djece.
2. Rad u predškolskim organizacijama i oblicima okupljanja djece predškolskog uzrasta zasniva

se na dostignućima nauke, bitnim za čuvanje i unapređivanje zdravlja djece, njihov optimalan fizički i psihički razvoj i razvoj odgojno-obrazovnih komponenti ličnosti najmladih. U tom smislu, svaki organizovani društveni rad s djecom ovog uzrasta sadrži u sebi sve komponente brige za unapređivanje zdravog rasta i razvoja kao i odgojno-obrazovne ciljeve i zadatke. Jedinstvo ovih komponentata su osnovni ciljevi i zadaci predškolskog odgoja i obrazovanja.

3. Uzrast djece je presudan na omjer komponentata unutar stručnog rada u predškolskim ustanovama. To znači da rad u jasličkom uzrastu s naglašenom njegovateljskom-zdravstvenom komponentom mora imati u sebi i dobro stručno vođene elemente odgojno-obrazovnog rada. Isto tako, rad s djecom vrtičkog uzrasta, pored odgojno-obrazovnih zadataka, ostvaruje širok krug zadataka unapređivanja zdravog rasta i razvoja djece.

2.2. Oblici odgojno-obrazovnog rada

Dostignuti nivo i oblici organizovanja rada s djecom predškolskog uzrasta utvrđuju se kao:

- institucionalni oblici rada u sastavu predškolskih ustanova,
- kraći programi koji mogu biti organizovani kao vaninstitucionalni oblici rada pri predškolskim ustanovama ili drugim institucijama društvene brige o djeci,
- drugi oblici organizovanog društvenog rada s djecom.

2.3. Klasifikacija predškolskih ustanova

Prema uzrastu djece koja obuhvataju predškolske ustanove se formiraju:

1. za djecu uzrasta od 6 mjeseci do 3 godine (jaslice)
2. za djecu uzrasta od 3 godine do polaska u školu (vrtić)
3. kombinovane, za djecu predškolskog uzrasta od 6 mjeseci do polaska u školu,
4. organizacija internatskog tipa.

2.4. Programska orijentacija

a. Cjelokupni razvojni program

Pod cjelokupnim razvojnim programom smatraju se programi koji obuhvataju njegu, odgoj i zaštitu djece od navršanih 6 mjeseci života do polaska u školu.

Ovi programi se realizuju u predškolskoj ustanovi i usklađeni su s radnim vremenom roditelja i potrebama

socijalne sigurnosti djece i to:

- cjelokupni razvojni 10-satni program,
- cjelokupni razvojni 3-4-5-satni poludnevni programi,
- cjelokupni razvojni 2-3 ili više puta sedmično, a broj sati se planira prema potrebi i mogućnostima.

b. Programi za djecu pred polazak u školu

Organizuju se kao poseban vid cjelokupnih razvojnih programa pred polazak u školu u trajanju utvrđenom Zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju Hercegovačko-neretvanskog kantona.

c. Ostali oblici rada

Specijalizovani razvojni programi i ostali oblici organizovanog rada s djecom predškolskog uzrasta mogu biti organizovani u sklopu programske orijentacije predškolske ustanove ili kao vaninstitucionalni oblici rada u kojima, pored stručnih kadrova predškolskih ustanova, može raditi veoma širok krug stručnih (umjetnici i dr.) kadrova.

2.5. Elementi pedagoške klime u predškolskoj ustanovi, zavodima, centrima i domovima za djecu

U procesu ostvarivanja ciljeva i zadataka predškolskog odgoja i obrazovanja učestvuju porodica, odgajatelj i medicinska sestra u predškolskoj ustanovi. Posebnosti pedagoške klime čine sljedeći elementi:

1. atmosferu unutar odgojne grupe koju čine odnosi između odgajatelja i djece, odgajatelja i drugog odgajatelja, odnosa odgajatelja i roditelja, kao i relacije između odgajatelja u odgojnoj grupi.
2. realizacija odgojnih sadržaja provodi se primjerenim metodama i oblicima rada uz planirana sredstva i protiče u atmosferi i opuštenosti igre, međusobnog poštovanja i uvažavanja, tolerancije, ravnopravnosti, partnerstva, povjerenja, demokratskih odnosa – u atmosferi stvaralaštva i životne radosti.
3. odgajatelj je osnovni činilac i kreator unutar odgojne grupe, uzor i model u procesu učenja i formiranja ličnosti predškolskog djeteta. To njegovom poslu daje posebni društveni značaj i obavezuje na pažljiv odabir stručnog kadra, dobar programirani sistem obrazovanja i stalnog stručnog usavršavanja stručnog kadra. Ličnost odgajatelja, njihovi ljudski, stručni kvaliteti su uvjet uspješnog odgojno-obrazovnog rada. Zbog svega toga pedagoški standardi definiraju i posebne stavke koje su značajne za odgajatelje: odgajatelj mora biti

mentalno i fizički zdrava ličnost s razvijenom sposobnošću empatije, životnim optimizmom i sposobnostima poštovanja i uvažavanja ličnosti djeteta i saradnika.

Izgled odgajatelja, njegova fizička pojava, treba da odiše urednošću, estetskim ugodajima za posmatrača (dijete prije svih) i da daje sliku kulturne, duhovne i fizički njegovane osobe. Odgajatelj kao profesionalno biće teži svom stalnom stručnom usavršavanju kao i usavršavanju interpersonalnih odnosa u realizaciji prema djeci saradnicima, treba da je sposoban da „osluškuje“ dijete, preuzima ulogu koju mu grupa dodijeli.

4. jedinstvo odgojnog djelovanja zasnovano na poštovanju dogovorenih odnosa i načina rada, principijelnost i dosljednost bitan su element i kvalitet pedagoške klime u predškolskoj ustanovi, domovima i zavodima.

III. OSNOVNI USLOVI ZA PEDAGOŠKI RAD

3.1. Prostor i oprema

Da bi se zadovoljili osnovni pedagoški i zdravstveno-higijenski uslovi utvrđuju se sljedeći građevinski, odnosno površinski uslovi za život i boravak djece u jaslicama, vrtiću, a što po jednom djetetu iznosi:

- za uzrast (od 6 mjeseci do 3 godine) najmanje 3,6 m² po djetetu i 6 m² po djetetu
- za vrtićki uzrast (3-7 godina) najmanje 2,4 m², odnosno 6 m² po djetetu
- na dvije odgojne grupe uzrasta djece od 3-6 godina jedan mokri čvor sa ženskim i muškim kabinama.

Za predškolske ustanove od posebnog značaja su grupe prostora prema namjeni, kao što su: zajednički prostori, izolacije, garderobe i sanitarije, pomoćne prostorije, servisi i komunikacije.

Predškolska ustanova ima dvorište čija veličina zavisi od razvijenosti ustanove; a što po jednom djetetu iznosi 3 m².

Predškolske ustanove mogu biti opremljene namještajem i ostalom neophodnom opremom u skladu sa važećim Normativom za planiranje, projektovanje, izgradnju i opremanje ustanova za predškolski odgoj i obrazovanje.

Komisija za verifikaciju uslova za početak rada predškolske ustanove će vršiti samostalnu procjenu.

3.2. Sredstva za odgojni rad (didaktička sredstva)

Sredstva za odgojno-obrazovni rad (didaktička sredstva, pomagala, igračke) čine bitan preduslov identifikacije i unapređivanja odgojnog i obrazovnog

rada koji u sebi sadrži i određene komponente (češće nivo) obrazovanja najmlađih.

Ona imaju posebnu ulogu i značaj u radu s predškolskim uzrastom.

Sve predškolske ustanove od općih sredstava trebaju imati: TV prijemnik, videorekorder, grafoskop, DVD, mikroskop, digitalni foto-aparat, flanelograf sa aplikacijama i za dječije radove-pokretni, magnetne školske table, videokamere (prema mogućnostima), kompjutere (prema mogućnostima), pozornicu.

Sredstva za odgojni rad (didaktička sredstva) u programima za djecu pred polazak u školu ako nisu obuhvaćena nekim oblikom predškolskog vaspitanja i obrazovanja čine ona sredstva i opreme koja su neophodna za realizaciju programa starije odgojne grupe u vrtiću.

Specijalizirani razvojni programi zahtijevaju da se za pojedinačni ili grupni program uradi specifikacija sredstava za odgojni rad, zavisno o tome gdje se taj rad organizuje i s kojim didaktičkim sredstvima i opremom raspolaže nosilac organizacije tih programa.

Stručna biblioteka:

Literatura:

1. pedagoško-psihološka literatura za odgajatelje i pedagoge u vrtiću
2. literatura koja služi kao izvor znanja u radu sa djecom
3. stručna i popularna literatura koja se odnosi na odgoj djece
4. stručna literatura koja se odnosi na pomoć sa posebnim potrebama
5. knjige
6. slikovnice
7. časopisi, pamfleti
8. slikovnice koje su pravila djece

Opća sredstva za rad u odgojnim grupama od 6 mjeseci do 3 godine

Mlađa jaslička grupa:

- razne vrste igračkaka sa ljudskim likom i likom životinja
- lutke
- lopte
- predmeti za vučenje i guranje
- igračke za podsticaj motoričkih aktivnosti
- predmet za istraživačke aktivnosti
- sredstva za prve simboličke igre
- predmeti za slaganje i kombinovanje
- sredstva za prve simboličke igre (predmeti koje upotrebljavaju odrasli. Posuda, sredstva za oblačenje, higijenu, muzičko igra)

Starija jaslička grupa:

- sredstva za podsticaj motoričkih aktivnosti
- rekviziti za tjelesne aktivnosti
- konstruktivne igračke
- muzički instrumenti (kastanjete, štapići, muzička kutija)
- sredstva za likovno izražavanje
- sredstva za pozorište lutaka
- raznovrsni materijali, sredstva i pribori
- potrošni materijal

Dječiji vrtići

- a) razni rekviziti za tjelesne aktivnosti (švedske ljestve, grede, strunjače, bicikli, čunjevi...)
- otvorene površine-igrališta za djecu
- površine za praktični rad (povrtnjak, cvijetnjak)
- poligon sa spravama
- upoznavanje prirodne i društvene sredine
- modeli saobraćajnih sredstava
- igračke za razgibavanje i razvijanje spretnosti
- igračke za građenje i konstruisanje
- igračke za društvene igre
- pribor za istraživačke aktivnosti
- igračke za igru uloga
- saobraćajni poligoni
- razna sredstva za likovno izražavanje
- muzički instrumenti
- sredstva za opremu centara aktivnosti
- slikovnice
- specifična sredstva i pomagala za djecu s potrebnim potrebama ako su uključeni u predškolsku ustanovu
- razni potrošni materijal i pribor

Sredstva za igru i slobodne aktivnosti:

- igračke za razgibavanje i razvijanje spretnosti
- igračke za igru uloga
- igračke za građenje i konstruisanje
- igračke za društvene igre
- sredstva za opremu dječijih centara aktivnosti
- oprema za radno angažovanje djece.

IV. BROJ DJECE U ODGOJNIM GRUPAMA

Odgojno-obrazovne aktivnosti u predškolskoj ustanovi ili drugi oblici organizovanog okupljanja djece predškolske dobi izvode se u odgojnim grupama i to po određenom broju djece zavisno od dobi djece i obliku organizovanja tj. vrsti i trajanju programa te sposobnostima, potrebama i interesima djece i roditelja.

Red. broj	OBLIK ORGANIZOVANJA	BROJ DJECE U ODGOJNOJ GRUPI		
		Optimalno	Minimalno	Maksimalno
1.	JASLICE			
	Odgojna grupa dobi od 6 mjeseci do 1 godine	10	8	12
	Odgojna grupa dobi 1-3 godine	12	10	16
	Mješovita grupa	10	8	14
2.	VRTIĆ			
	2.1. odgojna grupa uzrasta u četvrtoj godini	18	16	24
	2.2. odgojna grupa uzrasta u petoj godini	23	18	26
	2.4. mješovita odgojna grupa uzrasta od 3 godine do polaska u školu	23	18	26
	2.5. odgojna grupa djece pred polazak u školu	23	18	26
3.	SPECIJALIZOVANI RAZVOJNI PROGRAMI			
	3.1. Odgojna grupa djece istog uzrasta	14	12	18
	3.2. Odgojna grupa djece različitog uzrasta	12	10	16

U jednu odgojnu grupu može se uključiti (inkludirati) 1 dijete s lakšim teškoćama u razvoju i tada se broj djece u grupi smanjuje za dvoje djece.

U jednu odgojnu grupu može se uključiti samo jedno dijete s većim ili kombinovanim (poliorganskim) oštećenjima u razvoju, ako je nedovoljan broj djece za organizaciju odgojne grupe s posebnim programom i tada se broj djece smanjuje za četvero.

Broj djece s teškoćama u razvoju u odgojnim grupama posebnog programa u dječjim vrtićima i posebnim ustanovama je sljedeći:

-djeca s istom vrstom teškoće u razvoju

Dob	Broj djece:
-1 do 2 godine najviše	3 djece
- 2 do 4 godine “	5 djece
- 4 do 7 godina “	6 djece

- djeca s autizmom, djeca različitog uzrasta i djeca s različitom vrstom problema u razvoju

Dob:	Broj djece:
- 1 do 2 godine najviše	2 djece
- 2 do 5 godina “	3 djece
- 6 do 7 godina “	3 djece

Izuzetno, zavisno o uslovima rada (ponajprije zavisno o prostornim uslovima), potrebama djece i roditelja, uvođenju pokusnih programa i sl. ustanova može uz saglasnost osnivača u grupama imati i manji broj djece u odgojnoj grupi utvrđenog ovim standardom.

Izuzetno, zavisno o uslovima rada (ponajprije zavisno o prostornim uslovima), potrebama djece i roditelja, ustanova može uz saglasnost osnivača, u grupama imati i veći broj upisane djece od broja djece u odgojnoj grupi utvrđenog ovim standardom za 10 posto.

V. BROJ ODGOJITELJA I STRUČNIH SARADNIKA

Broj potrebnih djelatnika u dječjem vrtiću utvrđuje se zavisno od broja odgojnih grupa, trajanju i vrsti programa te konkretnim uslovima rada.

U predškolskim ustanovama programe predškolskog odgoja i obrazovanja realizuju odgajatelji te stručni saradnici različitih profila: pedagozi, psiholozi, defektolozi, ljekari, socijalni radnici i sl. sa odgovarajućom visokom stručnom spremom. Stručne poslove njege i brige o zdravlju djece obavljaju zdravstveni djelatnici sa završenim fakultetom, višom ili srednjom medicinskom školom.

Red. broj	VRSTA I OBLIK ORGANIZOVANJA	BROJ ODGAJATELJA I ZDRAVSTVENIH RADNIKA PO ODGOJNOJ GRUPI	
		Odgajatelj	Zdravstveni radnik
1.	A) <u>Odgojne grupe djece uzrasta od 6 mjeseci do 3 godine</u>		
	1.1. Odgojna grupa djece iste starosti ili mješovita grupa cjelodnevni boravak (u trajanju od 8-11 sati)	1	1
	1.2. Odgojna grupa djece istog ili mješovitog uzrasta - poludnevni boravak (u trajanju od 3-5 sati)	1	-
2.	B) <u>Odgojne grupe djece starije od 3 godine</u>		
	2.1. Odgojna grupa djece u cjelodnevnom boravku (u trajanju od 8-11 sati)	2	-
	2.2. Odgojna grupa djece u poludnevnom boravku (u trajanju od 3-5 sati)	1	-
	2.3. Grupa djece pred polazak u školu	1	-
3.	C) <u>Specijalizovani razvojni programi</u>		
	3.1. Programi čiji je rad organizovan na jednom mjestu u trajanju od 25 sati sedmično	1	-
	3.2. Programi koji se organizuju u više organizacionih jedinica u trajanju do 20 sati	1	-

U realizaciji programa odgojno-obrazovnog rada mogu učestvovati lica sa završnom visokom, višom i srednjom stručnom spremom odgojno-obrazovnog i medicinskog smjera u svojstvu asistenata i volontera.

Izuzetno, ako je iskazana opravdana potreba za radom dužim od 11-satnog programa, može se povećati broj odgojitelja prema potrebi uz saglasnost osnivača.

VI. STRUČNI SARADNICI U PREDŠKOLSKOJ USTANOVI (PEDAGOG, PSIHOLOG, DEFEKTOLOG, LOGOPED, SOCIJALNI RADNIK

Broj stručnih saradnika za realizaciju odgojno-obrazovnih programa u predškolskoj ustanovi utvrđuje se kako slijedi:

6.1. do 10 odgojnih grupa	pedagog	0,5
6.2. od 10 do 25 odgojnih grupa	pedagog	1
6.3. preko 25 odgojnih grupa	pedagog	1,5
6.4. za svaku odgojnu grupu	psiholog	0,03
6.5. za svaku odgojnu grupu	ljekar-pedijatar	0,01
6.6. za svaku odgojnu grupu	stomatolog	0,01
6.7. za svaku odgojnu grupu	logoped	0,03

Stručni saradnici u predškolskoj ustanovi osim gore naznačenih mogu biti profesori stranih jezika, vjeroučitelji, socijalni radnici, profesori muzičke, likovne i fizičke kulture i stručnjaci iz drugih odgojnih i zdravstvenih područja.

VII. RUKOVODEĆE OSOBLJE

(direktor, koordinator)

Svaka predškolska ustanova ima direktora 1,00

Administrativno-tehničko osoblje u predškolskim ustanovama

Za obavljanje stručnih administrativno-fnansijskih, personalnih i drugih administrativnih poslova samostalna predškolska ustanova ima: 2

Pomoćno i tehničko osoblje u predškolskim ustanovama

7.5. Poslovi ekonomata, skladištenja i prijevoza hrane, prehrambenih proizvoda, rublja, vođenju skladišne kartoteke, održavanje vozila:

7.6. Poslovi pripremanja, servisiranja i distribucije hrane
-u predškolskoj ustanovi do 200 djece
1 kuharica i 1 pomoćna kuharica;
- na svaki daljih 100 djece potrebna je još
1 pomoćna kuharica;

7.7. Poslovi spremačice:

Pored održavanja čistoće, dnevnih boravaka djece drugih pratećih prostorija, i vanjskog prostora spremačice rade na dnevnom raspripremanju opreme i didaktičkih sredstava.

- na 300 m² 1 spremačica

U sredinama gdje je predškolska ustanova manja od 200 m² organizacija ovih poslova može se urediti i na drugi način.

VENH JPI inik	VIII. STRUKTURA I OBIM RADA U OKVIRU ČETRDESET-SATNE RADNE SEMDICE (OPIS)	* ostali poslovi	0,5	1	
		SVEGA	20	26	32
	Poslovi zdravstvenog djelatnika u okviru radne sedmice	Broj sati			
	1. poslovi njege i brige djece jasličke i vrtičke dobi,	30			
	2. nadziranje i predlaganje mjera za poboljšanje sanitarno-higijenskih uslova rada u vrtiću,	2,5			
	3. povezivanje dječjeg vrtića s odgovarajućim zdravstvenim službama u lokalnom zajednicom,	0,5			
	4. saradnja s roditeljima,	1			
	5. stručno usavršavanje,	1			
	6. priprema i vođenje dokumentacije,	3			
	7. ostali poslovi po potrebi.	2			
	Poslovi odgojitelja u okviru radne sedmice	Broj sati			
1,00	- neposredan odgojno-obrazovni rad s djecom	30			
olskim	Ostali oblici odgojno-obrazovnog rada:				
	* pripreme za razne vrste aktivnosti i rad na projektima	2			
finansij-	* individualno stručno usavršavanje	1			
1 poslo-	* rad u stručnim tijelima (stručni aktiv, vijeće, pedagoški savjet)	0,5			
2	* rad s pripravnikom	0,5			
olskim	* osmisliti saradnju s roditeljima,				
	* saradnja s pedagogom-psihologom i ostalim stručnim saradnicima	1,5			
rijevoza	* rad u okviru društvene i kulturne djelatnosti vrtića	0,5			
vođenje	* rad na pedagoškoj dokumentaciji	1			
ucije	* uvođenje inovacija, savremenih oblika i metoda izrada didaktičkih sredstava	1			
	* dnevni odmor	2,5			
uharica	* ostali poslovi				
uharica					
	Poslovi odgojitelja u realizaciji kraćih i specijaliziranih programa	Broj sati			
	Programi sa: (3) (4) (5)				
	- neposredni odgojno-obrazovni rad	15 20 25			
	Ostali radni zadaci				
	Pripreme za neposredni odgojno-obrazovni rad planiranje:				
	* stručni sastanci s roditeljima	3 3 3,5			
	* vođenje dokumentacije i analiza	0,5 0,7 1			
	* stručno usavršavanje	1,0 1,3 1,5			
	Poslovi stručnog saradnika (pedagoga)	Broj sati			
	1. poslovi planiranja, praćenja i analiziranja odgojno-obrazovnog rada u predškolskim ustanovama, učešće u programiranju rada predškolskih ustanova, izrada godišnjeg plana i programa, predlaganje mjera za poboljšanje uslova odgojno-obrazovnog rada (izrada analiza, izvještaja, elaborata i prezentiranje rezultata unapređivanja odgojno-obrazovne prakse	5			
	2. rad na uvođenju savremenih oblika i metoda rada (planiranje i realizacija s odgojiteljima) i predlaganje inovacija	5			
	3. saradnja i pedagoški rad s djecom, a posebno s djecom iz nepotpunih obitelji	5			
	4. saradnja s direktorom i koordinatorom u planiranju i izvođenju odgojno-obrazovnog rada	2			
	5. stručne konsultacije i konsultacije s roditeljima i obitelji (organizovanje sastanaka i predavanje)	3			
	- rad na profesionalnoj orijentaciji	2			
	6. saradnja sa društvenom sredinom (Centar za socijalni rad, Ministarstvo, Zavod.....)	2			
	7. vođenje pedagoško-psihološke dokumentacije za odgojitelje i medicinske sestre	2			
	- pripremanje za rad i individualno stručno usavršavanje	5			
	- rad s pripravnicima	2			
	- rad u stručnim tijelima (vijeće, stručni aktiv, pedagoški savjet)	1			
	- pripremanje za izvođenje oglednih aktivnosti (odgojni rad u grupi)	2			
	8. permanentno (kontinuirano) vođenje pedagoške dokumentacije i evidencije za djecu s posebnim potrebama	2			
	- izrada prilagođenih programa				
	- dnevni odmor	2			
	Poslovi stručnog saradnika (psihologa)	Broj sati			
	1. analiza i praćenje odgojno-obrazovnog rada, predlaganje mjera za poboljšanje uslova odgojno-obrazovnog rada u predškolskim ustanovama	3			
	2. praćenje psihofizičkog razvoja i napredovanja djece	3			

Hercegovačko-neretvanskog kantona

		Poslovi direktora (koordinatora)	Broj sati
3.	prepoznavanje i otkrivanje nadarene djece, osmišljavanje i realizacija razvojnih zadataka za njihovo napredovanje prema sposobnostima i interesima		3
			5
4.	rad s djecom s problemima (poteškoćama) u razvoju i njihovim roditeljima na emocionalno-psihološkom jačanju porodice u cilju što kvalitetnije pomoći u odrastanju djeteta		5
5.	permanentno (kontinuirano) vođenje pedagoške dokumentacije i evidencije za djecu s posebnim potrebama		2
6.	saradnja s direktorom i koordinatorom u planiranju i izvođenju odgojno-obrazovnog rada		2
	- pripremanje za rad i individualno stručno usavršavanje		5
	- rad na profesionalnoj orijentaciji		2
7.	saradnja sa društvenom sredinom (Centar za socijalni rad, Centar za zdravstveni rad, Ministarstvo, Zavod.)		3
8.	vođenje pedagoško-psihološke dokumentacije za odgojitelje i medicinske sestre		2
9.	rad na uvođenju savremenih oblika i metoda rada (planiranje i realizacija s odgojiteljima) i predlaganje inovacija		3
	- dnevni odmor.		2
Poslovi stručnog saradnika (defektologa)		Broj sati	
	- neposredni odgojno-obrazovni rad s djecom s problemima u razvoju		
	* rad na prepoznavanju, ublažavanju i otklanjanju teškoća u razvoju djece		
	* utvrđivanje najprimjerenije metode rada u saradnji s odgojiteljima		19
1.	pripreme za neposredni odgojno-obrazovni rad s djecom s poteškoćama u razvoju		6
	- saradnja s roditeljima u cilju pružanja pomoći i savjeta za stvaranje što kvalitetnijeg porodičnog okruženja kako bi se na najefikasniji način iskoristili svi preostali djetetovi potencijali i sposobnosti		3,5
2.	pružanje stručne pomoći odgojiteljima		3
3.	saradnja sa zdravstvenom i socijalnom službom u cilju prevencije razvojnih poremećaja u djece		3
4.	stručno usavršavanje		3
5.	vođenje defektološke dokumentacije za djecu		2,5
		Poslovi direktora (koordinatora)	Broj sati
		- koncipiranje i izrada programa rada vrtića i organizovanje odgojno- obrazovnog rada,	8
		- studijsko-analitički zadaci na unapređenju odgojno-obrazovnog rada,	2
		- planiranje, pripremanje i vođenje sjednica stručnih tijela vrtića,	1
		- planiranje rada stručnog, kolektivnog i individualnog usavršavanja,	1
		- praćenje ostvarenja programa rada vrtića,	2
		- pedagoško-instruktivni rad vrtića predavanja, uvođenje inovacija, stručni rad s pripravnicima, pripreme za rad,	8
		- permanentna stručna saradnja unutar kolektiva	2
		- saradnja s roditeljima i planiranje roditeljskih sastanaka,	1
		- stručno usavršavanje,	1
		- vođenje pedagoške dokumentacije i evidencije o radu vrtića i ostvarenju programa rada vrtića,	2
		- učestvovanje u radu tijela upravljanja,	5
		- zastupanje i predstavljanje javne ustanove	2
		- briga o materijalno-financijskim poslovima vrtića,	2
		- organizovanje rada i zaštita o radu stručne i tehničke službe vrtića,	1
		- saradnja s društvenom sredinom i stručnim institucijama,	1
		- planiranje izleta i posjeta kulturno-umjetničkim institucijama,	1
		- ostali poslovi.	-
		Ukupno:	40
		Poslovi administrativno-finansijskog djelatnika	Broj sati
		- praćenje i provođenje zakona o finansijskom poslovanju, računovodstvu, knjigovodstvu i dr.,	4
		- vođenje dokumentacije i evidencije zasnovane na potpunom i trajnom prikupljanju podataka o svim nastalim stanjima koja prikazuju sliku cjelokupnog poslovanja predškolske ustanove,	5
		- blagovremeno i na propisan način sastavljanje dokumenata kojima se vjerodostojno i količinski iskazuje cjelokupno poslovanje ustanove u skladu s propisima,	6
		- dostava odgovarajućih podataka nadležnim tijelima i evidencija vezanim za obračun plaća i ličnim primanjima zaposlenika i obračun doprinosa po tim osnovama,	6
		- obavljanje i drugih računovodstveno-finansijskih poslova, isplatu plaća i drugih naknada,	8

1	1	- priprema materijala i izvještaja za nadležna tijela koji se odnose na računovodstveno-finansijsko poslovanje,	4
8	1	- evidencija o blagajničkom poslovanju,	4
2	1	- ostali poslovi	3
učinih	1	Ukupno:	40

IX. PROVEDBA

Standard i normativ, obavezno i u potpunosti, primjenjuje se pri izgradnji novih predškolskih objekata, odnosno registraciji novih predškolskih ustanova, a u ranije izgrađenim objektima i registriranim predškolskim ustanovama standard i normativ postizati će se postepeno i to:

- kadrovski, najkasnije četiri(4) godine od dana donošenja;
- u dijelu kojim su propisana didaktička sredstva, najkasnije za pet (5) godina od dana donošenja;
- prostori, najkasnije za sedam (7) godina od dana donošenja.

U ulozi unapređenja predškolskog odgoja i obrazovanja djeluju ustanove i stručna udruženja koja svojim programima i djelovanjem pridonose unapređivanju predškolskog odgoja.

Predškolski odgoj i obrazovanje finansira se u skladu sa odredbama Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju Hercegovačko-neretvanskog kantona.

X. ZAVRŠNE ODREDBE

O pitanjima koja nisu regulisana ovim Standardom i normativom, a odnose se na pedagoški standard i normativ predškolske ustanove, odlučuje Ministarstvo.

Ovaj Standard i normativ stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama HNK“.

Bosna i Hercegovina
 Federacija Bosne i Hercegovine
HERCEGOVAČKO-NERETVANSKI KANTON
 Ministarstvo, obrazovanja, nauke, kulture i sporta

Broj:05-01-40-1267/08
 Mostar, 8.05.2008. godine

MINISTAR
 Esad Dželilović ,s.r.

250

Na osnovu člana 16. stav 1. i člana 17. stav 2. Zakona o Vladi Hercegovačko-neretvanskog kantona („Službene novine HNK“, broj: 3/07), a u vezi sa članom 22. Zakona o javnim putevima („Službene novine HNK“, broj: 1/02), Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona je na nastavku 16. sjednice, održanom 07.08.2008. godine, donijela

O D L U K U O USVAJANJU GODIŠNJEG PLANA I PROGRAMA I FINANSIJSKOG PLANA PRIHODA I RASHODA UPRAVE ZA PUTEVE MINISTARSTVA SAOBRAĆAJA I VEZA HNK ZA 2008. GODINU

I

Usvaja se Godišnji plan i program i Finansijski plan prihoda i rashoda Uprave za puteve Ministarstva saobraćaja i veza HNK za 2008.godinu broj:08-01-51-296/08-1 od 01.01.2008. sa usvojenim izmjenama i dopunama kako slijedi:

- datum donošenja navedenog Plana i Programa usklađuje se u skladu sa poduzetim aktivnostima na realizaciji Odluke Vlade o otvaranju transakcijskog računa u sastavu Jedinštenog računa trezora, broj: 01-1-02-62/08 od 11.01.2008. godine
- u preambuli godišnjeg Plana i Programa iza riječi: „Uprava za puteve“ dodaju se riječi: „Ministarstva saobraćaja i veza HNK(u daljem tekstu Uprava),a brišu riječi: „HNK Mostar“.
- U cjelokupnom tekstu pored Uprave za puteve dodaje se: „Ministarstvo saobraćaja i veza“.
- na str. 2. u poglavlju PRIHODI, tačka A: „Izvorni prihodi“, ukupan iznos mijenja se i glasi: „7.366.223,00 KM“.
- u rednom broju 9. „Preneseni prihodi iz 2007.“, iznos prenesenih prihoda mijenja se i glasi: „605.623,00 KM“.
- stavka „Ostali prihodi“, redni broj 1. „Neplanirani prihodi“ briše se, a dosadašnje tačke 2. i 3. „Prihodi po kantonalnim propisima i Prihodi od podzemnih instalacija“ postaju tačke 1. i 2.
- na str. 5 u poglavlju C.3. „Sanacija, rekonstrukcija i izgradnja“ iza tabele u zadnjem redu iza riječi „kritičnih tačaka“ dodaju se riječi: „i ugradnja opreme (metalna zaštitna ograda, vertikalna signalizacija i dr.)“. Dodaje se i nova rečenica